

Vindkraftens brister alltmer uppenbara

Vindkraftsförespråkarna i regering och riksdag får lugna sig tills de kan berätta hur man ökar vindkraftsproduktionen när vinden mojar, skriver debattörerna på ATL debatt.

Detta är ett debattinlägg i ATL, lantbrukets affärstidning. Det betyder att innehållet är skribentens egen uppfattning. Läs mer om ATL:s publicistiska målsättning [här!](#)

Vindkraft är på väg ut ur vårt elsystem. På annat sätt anser vi att det är svårt att tolka Svenska kraftnäts (SvK) reaktion på Energimyndighetens/Naturvårdsverkets (EM/NV) planer på en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad. Det uttalade målet för strategin är 100 terawattimmar årlig produktion av vindkraftsel 2040.

SvK gav sin syn på strategiförslaget i ett yttrande redan i mars 2019. Myndigheten har ett antal grundläggande synpunkter på all elproduktion som ska anslutas till nätet för att hela kraftsystemet ska kunna fungera driftsäkert och vara samhällsekonomiskt och miljömässigt väl motiverat. Synpunkterna finns samlade i en "Checklista för viktiga aspekter vid utbyggnaden av kraftproduktion".

Detta berörs över huvud taget inte i det dokument där EM/NVs förslag till strategi presenteras. Vi tycker det är uppseendeväckande att de grundläggande förutsättningarna för en väl fungerande elförsörjning inte alls beaktas. EM/NVs viktigaste prioritering tycks vara att bygga vindkraft och uppfylla målen om förnybarhet.

SvKs yttrande om strategiförslaget är inte nådigt. Myndigheten skriver att "vindkraftens förmågor men också brister bör belysas och hanteras i strategiarbetet då dessa är helt avgörande för att integrera en större mängd väderberoende produktion i kraftsystemet".

Att belysa vindkraftens förmågor är väl en artighet myndigheter emellan som är fort överstökad. Det blir värre med bristerna, ett studium av checklistan ger besked. Vindkraften behöver bland annat uppfylla de tekniska kraven på spänningsreglering och styrbarhet som framgår av EU:s nya förordning om nätanslutning av generatorer.

Vindkraften måste liksom övriga stora elproducenter kunna delta både i normaldrift, nöddrift och återuppbyggnadstillstånd av kraftnätet. I dag råder snarare det omvända förhållandet. Det är de övriga elproducenterna (vattenkraft och kärnkraft) som tvingas hantera vindkraftens oförmågor.

En viktig synpunkt på ny elkraftsproduktion är dess geografiska placering. Enligt SvK "är det bäst om ny produktion etableras inom elområde SE3 och SE4 – så nära förbrukningen som möjligt".

Självklart kan man tycka, men vindkraftsexploatorerna vill annat. Produktion ska förläggas till områden där det blåser bra. Också förståeligt, så länge någon annan betalar de enorma kostnaderna för nätutbyggnad som blir konsekvensen.

De senaste årens allt hetare debatt om vår framtida elförsörjning handlar till stor del om hur de svårbemästrade konsekvenserna av vindkraftsutbyggnaden ska klaras. Utbyggnaden som sådan ifrågasätts inte, den tycks helig.

Enligt oss visar SvK i sitt yttrande till EM/NV att i dag finns inte förutsättningar för ytterligare utbyggnad om driftsäkerhet, god ekonomi och miljöhänsyn ska vara överordnade mål.

Vindkraftsförespråkarna i regering och riksdag får lugna sig tills de kan berätta hur man ökar vindkraftsproduktionen när vinden mojar. När detta skrivs (morgonen 29/1) är det nära stiltje i hela landet. Elförbrukningen är 23 911 MW. Cirka 4 000 vindkraftverk står stilla, några få orkar tillsammans producera 808 MW.

Henrik Wachtmeister

Föreningen Svenskt Landskapsskydd

Einar Fjellman

Upprop för det svenska landskapet

Fotnot: Energimyndigheten och Svenska kraftnät har erbjudits replik men avstår.

Artikeln publicerad 9 mars 2021